

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 19.1.2011
COM(2011) 13 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**относно Тематичната стратегия за предотвратяване на образуването и за
рециклиране на отпадъци**

SEC(2011) 70 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

относно Тематичната стратегия за предотвратяване на образуването и за рециклиране на отпадъци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Политиката на ЕС по отношение на отпадъците допринася за увеличаване на ефективността на ползването на ресурсите в рамките на ЕС и намаляване на отрицателните въздействия върху околната среда и здравето през целия жизнен цикъл на съответните ресурси. Тематичната стратегия за предотвратяване на образуването и за рециклиране на отпадъци (наричана тук „Стратегията“)¹, приета през 2005 г., поставя пред ЕС дългосрочната цел за превръщане му в едно „рециклиращо общество“, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс. За тази цел Стратегията определя основни мерки за осъвременяване на съществуващата правна рамка и за насърчаване на предотвратяването на образуване на отпадъци, тяхното повторно използване и рециклиране, като обезвреждането на отпадъци да се прилага само като крайна възможност.

Настоящото съобщение разглежда напредъка при постигане на целите на Стратегията и ще бъде добавено към оценяването на Шестата програма за действие за околната среда².

То е съпроводено от Работен документ на службите на Комисията, който предоставя допълнителна обща информация по основните мерки от раздел 2 и подробни позовавания на източниците на използваните данни в раздел 3 и в посочените по-долу законодателни актове. То включва също така обобщение на основните изводи от консултациите със заинтересованите страни.

2. НАПРЕДЪК ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ МЕРКИ НА СТРАТЕГИЯТА

В Стратегията са формулирани 7 основни мерки за постигане на нейните цели. В настоящия раздел се оценява постигнатият напредък при прилагането на тези мерки.

Прилагане и привеждане в изпълнение на съществуващото законодателство на ЕС в областта на отпадъците

От 2005 г. насам Комисията усилено подкрепя действия за подобряване на прилагането и привеждането в изпълнение на достиженията на правото на ЕС по отношение на отпадъците на национално ниво. Бяха организирани повече от 60 срещи и над 40 мероприятия за разясняване и обмяна на информация във всички държави-членки. Бяха публикувани 5 указания на ЕС във връзка с тълкуването и прилагането на основни

¹ COM(2005) 666.

² Решение 1600/2002/ЕО.

понятия от законодателството в областта на отпадъците с оглед разрешаване на проблеми, свързани със спорно тълкуване.

В сътрудничество с национални инспекционни органи от 22 държави-членки и от съседни на ЕС страни бяха извършени повече от 10 000 съвместни инспекции на превози на отпадъци, които показват, че около 19 % от трансграничните превози на отпадъци са осъществени в нарушение на законодателството в областта на отпадъците. Чрез кохезионната политика беше предоставена финансова подкрепа за подобряване на управлението на отпадъците. В периода 2005—2006 г. са изразходени около 4,1 милиарда евро като помощ за закриване на неразрешени депа за отпадъци или за намаляване на замърсяването от тях, за разработване на инфраструктура за управление на отпадъците и за подкрепа на схеми за разделно събиране и рециклиране.

В неотдавнашен доклад на Комисията се потвърждава, че липсата на правилно прилагане продължава да причинява често срещани практически неуспехи при постигането на утвърдените цели за опазване на околната среда, и също така е показано наличието на значителни разлики между държавите-членки. В края на 2009 г. в областта на отпадъците са били средно 20 % от всички казуси за екологични нарушения.

Опростяване и осъвременяване

След приемането на Стратегията, Комисията предприе дългосрочни действия за постигането на по-висока икономическа ефективност при изпълнение на изискванията на законодателството на ЕС в областта на отпадъците, с оглед осигуряване на базата за устойчив растеж.

В 2007 г. влезе в сила преразгледаният Регламент относно превоза на отпадъци³, с който бяха засилени и опростени съществуващите процедури за контролиране на превозите на отпадъци и за подобряване на сътрудничеството между държавите-членки. Директивите за отпадъците от производството на титанов диоксид бяха включени в новата Директива за промишлените емисии⁴, която намалява административното натоварване на ниво ЕС във връзка с попадащите в нейния обхват дейности с 32 милиона евро.

През 2008 г. Комисията предложи допълнително да осъвремени и разграничи директивите относно електронните отпадъци (Директивата относно отпадъците от електрическо и електронно оборудване — WEEE⁵ и Директивата относно ограничението на употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване — RoHS⁶) и да осигури съгласуваност с по-нови законодателни документи, като например Регламента относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)⁷ и изменената Рамкова директива за отпадъците (WFD)⁸. Предложението на Комисията за опростяване на изискванията за регистриране по WEEE биха довели до намаляване на

³ Регламент (ЕО) № 1013/2006.

⁴ COM(2007) 843.

⁵ Директива 2002/96/ЕО.

⁶ Директива 2002/95/ЕО.

⁷ Регламент (ЕО) № 1907/2006.

⁸ Директива 2008/98/ЕО.

административното натоварване и съответни икономии на стойност до 66 милиона евро.

Рамковата директива за отпадъците допълнително осъвремени и опрости достиженията на правото на ЕС по отношение на отпадъците. Например Директивите относно опасните отпадъци и отработените масла бяха включени в WFD и изискванията за националните планове за управление на отпадъците бяха опростени. Комисията ще продължи да оценява възможността за подобряване на съгласуваността на достиженията на правото на ЕС по отношение на отпадъците чрез последваща оценка, която трябва да започне през 2011 г. И накрая следва да се отбележи, че бяха взети под внимание много от препоръките на Групата на високо равнище по въпросите на административното натоварване.

Въвеждане на подхода на база жизнения цикъл в политиката по отношение на отпадъците

При подхода на база жизнения цикъл се разглеждат въздействията върху околната среда през целия жизнен цикъл на продукта — от добиването на ресурсите до фазата на тяхното обезвреждане. С йерархичното подреждане на дейностите в областта на отпадъците се насърчава преди всичко предотвратяването на образуването на отпадъци, следвано от повторната употреба, рециклирането и оползотворяването, а обезвреждането на отпадъци представлява последната в това подреждане възможност. От друга страна, обаче, тъй като различните методи за третиране на отпадъци може да имат различни последици за околната среда и здравето, държавите-членки могат да се отклоняват от йерархичното подреждане на дейностите в областта на отпадъците, ако това е обосновано въз основа на жизнения цикъл. Комисията ще използва този инструмент при оценяване на националните планове за управление на отпадъците и през 2011 г. ще публикува серия от документи с указания във връзка с това как да се използва инструмента в политиките по отношение на отпадъците.

Рамковата директива за отпадъците осъвремени също така понятието „отпадък“, с оглед насърчаване на подхода на база жизнения цикъл, например чрез поясняване на разликата между отпадъци и „странични продукти“ и въвеждане на „критериите за край на отпадъка“, изясняващи в кои случаи определени отпадъци престават да бъдат отпадъци. Определението за „енергийно оползотворяване“ бе опростено и осъвременено с въвеждането на ясен праг за енергийна ефективност, който улеснява функционирането на вътрешнообщностния пазар. В Директивата относно екологосъобразното проектиране⁹ се прилага подходът на база жизнения цикъл, във връзка с въвеждането на мерки за екологосъобразно проектиране, с оглед подобряване на екологичните показатели на продуктите.

Предотвратяване на образуването на отпадъци

Предотвратяването на образуването на отпадъци продължава да бъде ясен приоритет в управлението на отпадъците. След приемане на Стратегията, с Рамковата директива за отпадъците бяха въведени редица нови разпоредби, които целят максимализиране на съответните усилия, включително чрез национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. Комисията ще публикува указания за предотвратяване на

⁹ Директива 2009/125/ЕО.

образуването на отпадъци и ще актуализира набора си от примери за най-добри практики от целия ЕС.

Други законодателни документи също имат потенциал да подобрят предотвратяването на образуването на отпадъци, като например Директивата относно батериите¹⁰ и Директивата относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии¹¹ (и двете приети през 2006 г.), Регламентът REACH и Директивите относно промишлените емисии и относно екологосъобразното проектиране. С приемането на План за действие за устойчиво потребление и производство¹², през 2008 г. бяха стартирани допълнителни инициативи, които разглеждат аспекти на проектирането, производството и потреблението.

През 2009 г. в ЕС бе лансирана Европейската седмица на предотвратяване на образуването на отпадъци, с подкрепа на Комисията.

Подобряване на базата от знания

Формулирането на основаваща се на конкретни данни политика продължава да бъде един от принципите на Комисията, включително в сложната област на политиките за управление на отпадъците. Необходимата експертиза за прилагането на подхода и оценките на база жизнения цикъл се осигуряват чрез специално създадена за тази цел платформа в Интернет, която се поддържа от Съвместния изследователски център (JRC). Комисията си сътрудничи също така с Евростат, Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) и редица международни организации. Евростат поддържа Информационен център за отпадъците като централна входна точка за отчитане и за достъп до данни за отпадъците. ЕАОС редовно публикува данни за разработки в областта на отпадъците и рециклирането, изпълнявани с подкрепата на нейния Тематичен център.

С оглед подобряване качеството на националното докладване, Комисията стартира през 2010 г. инициатива, която е насочена към Директивата относно излезлите от употреба превозни средства¹³. В бъдеще подобни инициативи може да бъдат обявени във връзка със задълженията за докладване и по други законодателни актове в областта на отпадъците.

Разработване на стандарти за рециклиране

Стратегията предлага въвеждането на редица мерки, определящи минималнодопустими стандарти на ЕС по отношение на дейностите за рециклиране, с цел осигуряване на правилното функциониране на вътрешнообщностния пазар за рециклиране, както и с цел разпространяване в целия ЕС на добри практики, особено във връзка с продуктите, произвеждани от биоотпадъци (т.е. от органични компоненти на битовите отпадъци).

В 2006 г. бе публикуван справочен документ за най-добрите налични техники в отраслите за третиране на отпадъците¹⁴. Предложението на Комисията от 2007 г. за

¹⁰ Директива 2006/66/ЕО.

¹¹ Директива 2006/21/ЕО.

¹² COM/2008/0397.

¹³ Директива 2000/53/ЕО.

¹⁴ Вж.: <http://eippcb.jrc.es/reference/wt.html>.

Директива относно промишлените емисии¹⁵ включва подробни спецификации във връзка с разрешаването на инсталации за третиране на отпадъци.

Комисията започна разработването на „критерии за край на отпадъка“ по отношение на отпадъците, които след тяхното оползотворяване престават да бъдат отпадъци, започвайки със стоманения и алуминиевия скрап, като след това ще последват медта, стъклото, хартията и компостът.

Усъвършенстване на политиката на ЕС в областта на рециклирането

В периода след 2005 г. новите или преразгледани цели на ниво ЕС за събиране и рециклиране допълнително благоприятстваха вътрешнообщностния пазар за рециклиране.

Целите за 85 % дял на повторната употреба, рециклирането и оползотворяването, формулирани в Директивата относно излезлите от употреба превозни средства, които се допълват от законодателни изисквания за разработването на възможност за рециклиране и повторна употреба на превозните средства, пуснати на пазара¹⁶, бяха отново разгледани в 2006 г. и техните амбициозни нива бяха запазени. Директивата относно батериите, приета през 2006 г., включва цели по отношение на събирането и рециклирането за всички видове батерии.

През 2008 г. с преразгледаната Рамкова директива за отпадъците бе въведена целта за 50 % рециклиране на битови отпадъци, обхващаща като минимум следните техни компоненти: хартия, метал, пластмаса и стъкло, както и целта за 70 % рециклиране на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване, като и двете цели трябва да бъдат достигнати до 2020 г. През същата година Комисията предложи да се преразгледат целите за събиране и рециклиране на отпадъците от електронно оборудване, включително целта за повторна употреба.

Прилагането на Директивата относно депонирането на отпадъци¹⁷ помогна да се насърчи оползотворяването на ресурси от отпадъци чрез постепенно отклоняване на дадени видове отпадъци от депониране: до 2006 г. (или 4 години по-късно за някои държави-членки, ползващи дерогация), количеството на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране, трябваше да се намали до 75 % спрямо нивата от 1995 г., а до 2009 г. — съответно до 50 % спрямо тези нива. Управлението на биоотпадъците (т.е. на органичните компоненти в битовите отпадъци) в ЕС все още не реализира своя пълен потенциал. По тази причина, в Съобщението относно управлението на биоотпадъците в ЕС¹⁸ от 2010 г. се предлагат допълнителни действия и особено изготвянето на указания за предотвратяване на образуването на биоотпадъци и прилагането на подхода за жизнения цикъл при управлението на биоотпадъците. Бе предприето проучване за допълнителен анализ на възможността за поставяне на цели по отношение на събирането и/или рециклирането на биоотпадъци. Следващите инициативи включват стандарти за компоста, изготвени с помощта на критерии за края на отпадъка и стандарти за качество, с оглед използването на компост за наторяване,

¹⁵ COM/2007/0844.

¹⁶ Директива 2005/64/ЕО.

¹⁷ Директива 99/31/ЕО.

¹⁸ COM/2010/235.

което е свързано с преразглеждане на Директивата относно утайките от отпадъчни води¹⁹.

3. НАПРЕДЪК ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ

Едно от основните очаквани постижения на Стратегията е да се реализира напредък в превръщането на ЕС в рециклиращо общество, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да ги използва като ресурс. Очакваше се повече и по-добро рециклиране, по-малко отпадъци за депониране и увеличение на оползотворяването на компост и на енергийното оползотворяване на отпадъци, което да доведе до съществени екологични, икономически и социални ползи. В настоящата част се оценява постигнатият напредък спрямо тези дългосрочни цели на Стратегията.

Изглежда, че в повечето държави-членки количеството генерирани отпадъци нараства, или в най-добрия случай — че то се стабилизира на постоянно равнище. Но в резултат от значителното намаление на количеството на генерираните отпадъци в 4 държави-членки, **общото годишно генериране на отпадъци** в ЕС-27 намаля с 10 % в периода 2006—2008 г. Необходими са допълнителни анализи, за да се провери доколко тези намаления се дължат на въздействия на икономическата криза, на променени методи на отчитане и/или на напредък в областта на предотвратяването на образуване на отпадъци. **Генерирането на твърди битови отпадъци** (7 % от всички отпадъци) понастоящем се е стабилизирало на около 524 kg годишно на човек от населението в ЕС-27 (по данни за 2008 г.). Налице е известно отслабване на зависимостта на генерирането на отпадъци от потреблението (което е нараснало с 16,3 % в периода 1999—2007 г.). Съществуват големи разлики в големината на този показател в различните държави-членки — от около 400 kg до 800 kg на глава от населението. За сравнение, съответните стойности в някои други страни са: 750 kg в САЩ и 400 kg в Япония.

Въпреки че се наблюдава малък реален напредък по отношение на **предотвратяването на образуване на отпадъци** от гледна точка на **количеството**, то по отношение на предотвратяването на образуване на отпадъци от гледна точка на **техния качествен състав** бяха постигнати някои резултати. Например прилагането на забраната за вещества според Директивата RoHS е намалило от 2006 г. количеството на потенциално опасните вещества в електронното оборудване, пускано на пазара на ЕС, с около 110 000 тона годишно.

Опасните отпадъци (3 % от всички отпадъци) продължават да намаляват в ЕС-12, особено поради по-чистите технологии и затварянето на мини, въпреки че на равнище ЕС-27 все още се наблюдава годишно нарастване с 0,5 %. Тези данни също показват относително отслабване на зависимостта на количеството на този вид отпадъци от растежа на БВП.

Генерирането на **промишлени отпадъци** (12 % от всички отпадъци) е намаляло с 5,4 % в периода 2004—2006 г. През същия период отпадъците от **експлоатацията на мини и каменоломни** (25 % от всички отпадъци) са намалели с 14 %. Това вероятно се дължи на мерките за ефективност в промишлеността или е резултат от структурните промени в икономиката в ЕС, които благоприятстват в по-голяма степен икономическите

¹⁹ Директива 86/278/ЕИО.

дейности в отрасъла на услугите в сравнение с промишлените дейности като производство и експлоатация на мини. В същото време отпадъците от други икономически сектори (например **услугите**) нарастват с 6,2 %.

Пазарите за **повторна употреба** в редица области се подкрепят от държавните органи. Въведено бе ясно определение за „повторна употреба“ в Рамковата директива за отпадъците, както и нови цели за повторна употреба в предложението за преработена версия на Директивата относно отпадъците от електрическо и електронно оборудване (WEEE). Ето защо, в идните години следва да се появят съответни данни. Повторната употреба генерира и други ползи: създаването на работни места, намаляване на прекомерното потребление и осигуряване на продукти втора употреба на приемливи цени.

При все че процентите на рециклиране се различават за различните потоци на отпадъци, като цяло **рециклирането на отпадъци** в ЕС е нараснало. През 2008 г. делът на рециклираните отпадъци се изчислява на 38 %, което представлява увеличение с 5 % в сравнение с 2005 г. и 18 % в сравнение с 1995 г. През 2008 г. бяха рециклирани или компостирани 40 % от битовите отпадъци, което означава увеличение с 11,4 % между 2005 г. и 2008 г., като има обаче съществени разлики между държавите-членки (от няколко процента до 70 %).

Енергийното оползотворяване на отпадъци нарасна (от 96 kg енергийно оползотворени отпадъци на глава от населението през 2005 г. до 102 kg през 2008 г.), като доведе до увеличаване на съответното производство на енергия — около 1,3 % от общото производство на енергия на ЕС 27 се дължи на изгарянето на твърди битови отпадъци. Беше преценено, че 50—60 % от инсталациите за изгаряне на битови отпадъци в ЕС ще са в съответствие с новите критерии за енергийна ефективност в Рамковата директива за отпадъците.

След приемането на Стратегията се изпращат по-малко отпадъци за **депониране**: приблизително 40 % през 2008 г., сравнено с 49 % през 2005 г. и 65 % през 1995 г. Осъвременяването и опростяването на достиженията на правото на ЕС по отношение на отпадъците прави съответните изисквания икономически по-изгодни. Продължават да съществуват, обаче, **големи разлики между държавите-членки в областта на прилагането и привеждането в изпълнение**. В зависимост от целите и потоците на отпадъците, някои държави-членки значително са надминали постигането на минималните европейски цели за рециклиране или отклоняване от депониране, докато други ще трябва да положат допълнителни усилия, за да отговорят на изискванията на ЕС. Напредналите държави-членки, в допълнение към доброто управление и силната политическа воля, са създали по-добри условия за пазарите за рециклиране чрез оптимално използване на правни и икономически инструменти, като например забрани за депониране на дадени видове отпадъци, налагане на данъци и такси, в съответствие с йерархичното подреждане на видовете третиране на отпадъците и прилагане на концепцията за отговорността на производителя към различните потоци на отпадъци. Това доведе до постепенно включване на разходите за управление на отпадъците в цената на продуктите и услугите.

Подобреното управление на отпадъците **намалява отрицателните въздействия върху околната среда и здравето**, дължащи се на емисии във въздуха, почвата и водата, както и на емисии на парникови газове (GHG), дължащи се на обезвреждането на отпадъци. Преките емисии на парникови газове от сектора на отпадъците в ЕС-27,

които представляват 2,8 % от съответните общи емисии през 2007 г., са намалели с повече от 30 % в периода 1995—2007 г.

Закриването на депа и на инсталации за изгаряне на отпадъци, които не отговарят на стандартите, извършено след приемането на Стратегията, доведе до значително намаляване на замърсяването на водата, почвата и въздуха. Бяха закрити голям брой депа, които не отговарят на стандартите (около 3 300 закрити в периода 2004—2006 г.). Въпреки това, за приблизително 1 000 действащи депа Комисията констатира, че не отговарят на стандартите и трябва възможно най-скоро да бъдат подобрени или закрити.

Рециклирането осигурява нови **икономически възможности**. В различни степени то допринася за увеличаване на производството на ценни суровини, необходими за икономиката на ЕС. Например сега скрапът представлява между 40 % и 56 % от вложените материали в металургичното производство на ЕС. От друга страна, обаче, рециклирането на някои видове метали, които са от съществено значение за някои ключови приложения, остава малко по обем в ЕС. През 2009 г. беше изчислено, че в ЕС отраслите на управлението на отпадъци и рециклирането имат оборот от 95 милиарда евро. Секторът осигурява между 1,2 и 1,5 милиона работни места (като по този начин допринася за изпълнение на целта на ЕС за достигане до 2020 г. на равнище на работна заетост от 75 %) и дава около 1 % от БВП. Освен избягване на образуването на отпадъци, повторната употреба поражда и други ползи от гледна точка на създаване на работни места, намаляване на прекомерното потребление и осигуряване на продукти втора употреба на приемливи цени.

4. МЕЖДУНАРОДНИ АСПЕКТИ

Международният контекст на разглежданата тук тематика придобива все по-голямо значение. Нарастващата глобализация и промените в икономиката на ЕС доведоха до увеличаване на вноса на суровини и полуобработени материали. Същевременно нараства също и износът на отпадъци, които биха могли да бъдат превърнати в ценни вторични суровини и по този начин биха могли да намалят търсенето на първични суровини. Това повдига въпроси във връзка със снабдяването на ЕС със суровини и с потенциалния износ на екологични проблеми за трети държави в случаите, когато ресурсите или полуобработените материали се насочват към неотговарящи на стандартите производствени съоръжения, или изнесените отпадъци попадат в неотговарящи на стандартите съоръжения за третиране на отпадъци.

Комисията предприе редица инициативи за насърчаване на правилното управление на отпадъците, особено чрез Тематичната програма за околната среда и природните ресурси. Бяха финансирани също редица дейности в съседни европейски страни, с оглед подпомагане на сближаването с достиженията на правото на ЕС по отношение на отпадъците.

Комисията предприе действия по тези въпроси също и чрез Инициативата за суровините²⁰, в която принципите на рециклирането играят важна роля, както и чрез подкрепа за по-добро изпълнение на Регламента относно превозите на отпадъци на ЕС. Въпреки тези усилия, незаконният износ на отпадъци е постоянен проблем, и поради

²⁰

COM/2008/699.

естеството на този износ е трудно да се определи неговото количество. Комисията активно участва също така в международни разисквания по Базелската забрана, с която се забранява износът на опасни отпадъци за държави, които не членуват в ОИСР.

След приемането на Стратегията, някои трети държави започнаха да въвеждат политики по отношение на отпадъците и рециклирането, подобни на тези на ЕС, което дава предимство на промишлеността на ЕС в качеството ѝ на пионер в тази област. Например Китай, САЩ и Индия въведоха подобни разпоредби по отношение на ограничаването на употребата на опасни вещества в електронното оборудване.

5. БЪДЕЩИ ТЕНДЕНЦИИ

Във връзка с продължаващото нарастване на световното население, в съчетание със стопанското укрепване на бързо развиващите се страни, очаква се **общото потребление да се увеличи значително**. Това ще доведе до все по-голям натиск за използване на ресурси, което е свързано и с въздействия върху околната среда и здравето — особено по отношение на биотичните материали, минералите и металите. Тъй като търсенето на суровини в ЕС продължава да расте и като се вземе предвид зависимостта на ЕС от вноса на редица суровини, ролята на рециклирането ще става все по-важна.

Преценките за **бъдещите тенденции в генерирането и третирането на отпадъците** показват, че без допълнителни политики за предотвратяване на образуването на отпадъци, то би нараснало със 7 % в периода от 2008 г. до 2020 г. Очаква се прилагането на REACH, в съчетание с националните мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци, да допринесат за намаление на генерирането на опасни отпадъци. С пълното прилагане на съществуващите достижения на правото на ЕС **рециклирането** ще се увеличи от 40 % през 2008 г. до 49 % през 2020 г. **Депонирането** ще се намали с 10 % и ще се задържи на ниво от 28 %. През идващите години повече биоотпадъци следва да се отклоняват от депониране, което би породило нови перспективи за растеж по отношение на компостирането и генерирането на газ.

Водещо в очакваните последствия от Директивата относно депонирането на отпадъци е, че увеличеното предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране могат да доведат до допълнителни значителни ползи. Пълното прилагане на законодателството на ЕС в областта на отпадъците и увеличеното предотвратяване на тяхното образуване и рециклирането им могат да доведат до **допълнително намаляване на емисиите на парникови газове**, което е залегнало в значителна част от целите на Европейската програма по изменението на климата, отнасящи се за намаление на емисиите до 2020 г. Рециклирането ще продължи да предлага икономически възможности, като в същото време способства за ефективността на ползването на ресурсите в икономиката на ЕС. Пресметнато е, че създаването на работни места в сектора на рециклирането на отпадъци може да достигне до **половин милион работни места**.

Очаква се, че големите **разлики** между държавите-членки по отношение на **прилагането** и привеждането в изпълнение ще се запазят, ако не бъдат взети допълнителни мерки на равнище ЕС за подкрепа на държавите-членки и за осигуряване на еднакви действащи условия, по-специално в сферата на националните инспекции. Съответствието с целите на ЕС по отношение на събирането, рециклирането и

отклоняването от депониране ще продължи да бъде приоритет, а някои държави-членки ще трябва да положат сериозни усилия, за да изпълнят тези цели на ЕС.

6. Изводи

Стратегията изигра важна роля за насочване на разработването на политики. Бе постигнат значителен напредък в редица направления, особено по усъвършенстване и опростяване на законодателството, създаване и разпространяване на ключови понятия като например за йерархичното подреждане на видовете третиране на отпадъците и подхода на база жизнения цикъл на отпадъците, за съсредоточаване на усилията върху предотвратяване на образуването на отпадъци, за координиране на усилията за подобряване на знанията и за определяне на нови европейски цели по отношение на събирането и рециклирането.

Като цяло процентите на рециклирането на отпадъци се подобриха, намалено бе количеството на отпадъците, отиващи в депа, и използването на опасни вещества в някои потоци на отпадъци бе ограничено. Прилаганите понастоящем политики доведоха до намаляване на относителните въздействия върху околната среда на тон третиран отпадък. Този факт, обаче, се компенсира от отрицателните въздействия върху околната среда, произтичащи от очакваното увеличено генериране на отпадъци.

Без допълнителни и допълващи инициативи ще бъдат пропуснати някои възможности за намаляване на емисиите на парникови газове и на последствията върху околната среда като цяло, за създаването на работни места и задоволяване на бъдещите потребности от ресурси.

Необходими са постоянни усилия за **подобряване на базата от знания**: нужни са нови показатели за измерване на напредъка към едно рециклиращо общество, както и планиране на потоците от отпадъци и материали и потоците от ресурси. Следва да бъдат разработени по-добри данни и прогнози за основаващите се на цялостния жизнен цикъл въздействия върху околната среда и здравето на политиките по отношение на отпадъците, със специална насоченост към политиките по отношение на ресурсите и климата.

Правилното прилагане и изпълнение на съществуващите достижения на правото на ЕС в областта на отпадъците трябва да се запази като приоритет, по-специално като се осигури съответствие с основните цели на ЕС и цялостно прилагане на Рамковата директива за отпадъците (WFD) и на Регламента относно превозите на отпадъци (WSR). В този контекст, на основата на националните планове за управление на отпадъците, ще бъде разработена проактивна верификационна процедура, в съчетание със система за ранно предупреждение, с оглед постигане на съответствие с основните цели на ЕС. Комисията ще приеме мерки за допълнителна подкрепа на националните политики за предотвратяване на образуването на отпадъци, включително на образуването на органични компоненти на битовите отпадъци и ограничаване на развалянето на храна.

Комисията ще проучи нови инструменти за подкрепа на дейностите по прилагането и привеждането в изпълнение, особено като се има предвид неотдавнашният инцидент в Унгария. Особено внимание ще бъде отделено на координацията на националните контролни дейности от страна на ЕС, за да бъдат основани на стратегии, които са ориентирани към постигане на резултати, и с оглед насърчаване на партньорските

проверки и независимите одитни схеми, особено за съоръжения с потенциално трансгранично въздействие.

По отношение на настоящите минималнодопустими цели на ЕС относно количествата събирани и рециклирани отпадъци, все още съществува **значителна възможност за постигането на напредък**. Поради това въвеждането на инструментите, използвани от държави-членки с добри постижения, следва да бъде активно насърчавано, по-специално в държави-членки с по-слаби постижения. Следва да се насърчава оптималното съчетаване на **икономическите с правните инструменти**, особено посредством забрани за депониране на някои видове отпадъци и чрез прилагане на концепцията за отговорността на производителя по отношение на съответните допълнителни потоци на отпадъци — на базата на общ европейски подход.

Подобряването на конкурентоспособността на рециклиращите отрасли в ЕС е важно за създаването на работни места в ЕС. Основен приоритет на Комисията в този контекст е да се осигури наличието на конкуренция в рамките на поддържането на високи нива на защита на околната среда. Също така, Комисията ще проучи как по-добре да **предотвратява незаконния износ на отпадъци** и да гарантира, че изнесените за трети държави отпадъци се третират в съоръжения, които отговарят на високите стандарти, особено за разглобяването на кораби.

Политиките в областта на отпадъците могат да спомогнат за развитието на **пазарите за вторични суровини** и да засилят доставянето им в ЕС, като по този начин подобрят ефективността на използването на ресурсите в икономиката на ЕС. Следва да се проучат нови пазарни механизми, които благоприятстват използването на вторични суровини, в това число икономически стимули, особено с оглед по-сериозното вземане под внимание на значителния потенциал за намаляване на емисиите на парникови газове чрез рециклирането на отпадъци. Определянето на нови и по-амбициозни цели за предотвратяване на образуването на отпадъци и за рециклиране, както и преминаването към цели за конкретни материали, могат пряко да спомогнат за постигане **целта по Стратегията „Европа 2020“** — за „насърчаване на икономика с по-ефективно използване на ресурсите“ и за съответната **водеща инициатива**. В този смисъл е необходимо по-добро целеполагане във връзка с материалите, които оказват отрицателни въздействия върху околната среда и здравето през целия им жизнен цикъл, включително във връзка с енергопотреблението и изменението на климата. Съответните цели могат да бъдат включени в мониторинга по напредъка на държавите-членки по отношение на ръста на ресурсна ефективност в националните доклади по Стратегията „Европа 2020“. Тъй като постигането на амбициозните цели за рециклиране на отпадъците и предотвратяване на образуването на отпадъци изисква участието на цялото гражданско общество, ще бъдат полагани постоянни усилия за подобряване участието на **заинтересованите страни** и за **повишаване на обществената осведоменост**.

Особено внимание ще бъде обърнато на новите инициативи за насърчаване на иновациите чрез Рамковата програма за научни изследвания и демонстрационни проекти и Партньорствата за иновации, както и включването на подхода за цялостния жизнен цикъл при разработването на политиките. Това означава по-висока съгласуваност между политиките по отношение на **отпадъците** и на **проектирането на продуктите**, включително разглеждането на правила за използването на минималнодопустимо количество рециклирани материали в приоритетни продукти, възможността за рециклиране и трайността на продуктите и ограничаване на

употребата на опасни вещества. Ще се насърчава използването на **структурните и кохезионните фондове**, в съответствие с йерархичното подреждане на видовете третиране на отпадъците и с оглед да се прилагат най-добрите налични технологии.

След изминалите 5 години основните цели на Стратегията продължават да бъдат валидни. Интервенцията бе съсредоточена върху по-доброто прилагане и привеждане в изпълнение, придвижване нагоре в йерархичното подреждане на видовете третиране на отпадъците, насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци във всички негови аспекти и преминаване към по-цялостни и консолидирани политики по отношение на ресурсите, които обхващат управлението на отпадъците като съществен елемент от общия процес. Комисията смята, че е необходимо по-нататъшно консолидиране на нейните политики в областта на отпадъците и ще направи допълнителни предложения през 2012 г., включващи конкретните стъпки, които тя планира да предприеме с оглед на по-нататъшен напредък към постигането на рециклиращо общество и ресурсна ефективност в ЕС.